

Till dig som söker asyl i Sverige

Till dig som söker asyl i Sverige

Reglerna för vem som kan få asyl i Sverige står i FN:s flyktingkonvention och i svensk lag. Det är Migrationsverket som prövar din ansökan om asyl.

Flera möten

Om din ansökan ska avgöras i Sverige får du vara här medan Migrationsverket prövar om du har rätt till uppehållstillstånd.

Du kommer att kallas till flera möten på Migrationsverket. På asylutredningen får du berätta om dina skäl för asyl, det vill säga varför du söker skydd i Sverige. Det är viktigt för dig att du kommer på dessa möten.

Du kommer också att kallas till ett informationsmöte i grupp. På mötet berättar Migrationsverket om sådant som är bra att veta när man är asylsökande. Det kan till exempel handla om boende, ekonomi och hälso- och sjukvård. Du får också mer information om hur asylprocessen fungerar i Sverige. Du får information om lagar, andra myndigheter och om organisationer som arbetar för att hjälpa till exempel asylsökande. Det är väldigt viktig information som du har nytta av under tiden du väntar på beslut.

Berätta vem du är

Migrationsverket kommer att ställa frågor om vem du är. Det är viktigt att du visar din identitet för att Migrationsverket ska kunna fatta ett korrekt beslut. Du ska ta med dig ditt pass eller andra identitetshandlingar till Migrationsverket. Handlingarna ska visa vad du heter, när du är född och vilket medborgarskap du har. Om du inte kan lämna in identitetshandlingar ska du försöka visa vem du är på annat sätt. Det kan du göra exempelvis genom dokument som födelsebevis, familjebok, militärbok eller vigselbevis.

Du kommer också att få fler frågor om din bakgrund och familj. Tänk på att berätta allt om din familj när du ansöker om asyl i Sverige. Det är viktigt om du får uppehållstillstånd och du och din familj vill återförenas i Sverige.

Dina skäl

Ingen vet lika mycket som du om varför du har lämnat ditt land. Det är därför viktigt att du berättar om allt som hänt dig i ditt land och vad som kan hända om du blir tvungen att återvända. Du måste berätta vad som har hänt just dig, inte bara om situationen i ditt hemland. Migrationsverket kan bara göra en riktig bedömning av dina skäl om du berättar allt som är viktigt. Handläggaren kommer hjälpa dig genom att ställa frågor för att få veta det som är viktigt för din ansökan.

Saker som är svåra att prata om

Vissa saker är svåra att prata om, men då kan de vara extra viktiga att berätta. Handläggaren har tystnadsplikt och får bara berätta vad du har sagt för andra som också jobbar med din ansökan. Tolken har samma tystnadsplikt som handläggaren. Du kan säga till före asyl-

utredningen om du helst vill ha en kvinnlig eller en manlig handläggare. Om du behöver kan du be om en paus i utredningen. Du kan ta med dokument eller annat som stödjer din berättelse eller information om ditt land till utredningen. Migrationsverket översätter materialet om det behövs.

Du kan påverka

Genom att komma på de tider som Migrationsverket har bokat för dig kan du få ett snabbare svar på din ansökan.

Lämna din adress och ditt telefonnummer till Migrationsverket så att vi kan kontakta dig. Läs din post regelbundet så att du inte missar information från Migrationsverket. Glöm inte att berätta om du byter adress.

Du kan också påverka hur snabbt du får svar på din ansökan genom att styrka din identitet. Det betyder att du visar vem du är, till exempel genom att lämna in ditt pass eller andra identitetshandlingar till Migrationsverket. Om du medverkar till att styrka din identitet har du oftast rätt att arbeta medan du väntar.

Under väntetiden

Juridisk hjälp

De flesta som söker asyl har rätt till ett offentligt biträde. Ofta är det en utbildad jurist som ska ta tillvara dina intressen och ge dig juridisk hjälp under tiden som Migrationsverket prövar din ansökan.

Det är Migrationsverket som utser och betalar biträdet, men biträdet arbetar oberoende i förhållande till Migrationsverket och andra myndigheter. Du kan föreslå en person som du har förtroende för, eller önska att få ett manligt eller kvinnligt biträde. Även om du inte har rätt till ett biträde som Migrationsverket betalar, kan du välja att anlita ett biträde som du själv betalar.

Tolkens arbete och roll

I många möten med Migrationsverket deltar en tolk som översätter det som sägs. Ibland sitter tolken i rummet och ibland deltar tolken via telefon eller bildskärm. Tänk på att göra pauser medan du talar så att tolken hinner berätta vad du sagt. Vänta medan han eller hon tolkar innan du börjar prata igen.

Tolkar ska följa vissa regler. Före tolkningen ska tolken informera båda parter om sin roll, om tystnadsplikt och skyldigheten att tolka allt som sägs i rummet. Tolken tolkar allt som sägs, utan att lägga till eller dra ifrån. Tolken tolkar i jag-form. Tolken ska vara neutral, det vill säga inte uttrycka åsikter om politik, religion eller om något annat. Tolken ska vara opartisk. Det betyder att tolken inte ska lägga sig i, försöka hjälpa någon eller visa att han eller hon håller med någon av er under samtalet.

Om du inte förstår tolken eller av andra skäl inte känner dig bekväm med honom eller henne, är det mycket viktigt att du säger till. Du kan avbryta mötet och be att få en annan tolk. Tänk också på att säga till i förväg om du har önskemål om att få en manlig eller kvinnlig tolk. Beroende på vad du har att berätta, kan det kännas bättre om tolken har samma kön som du själv, men det kan också vara tvärtom.

Frivilligorganisationer

Du har alltid rätt att kontakta och få stöd av olika frivilligorganisationer. Migrationsverkets personal kan ge dig information om vilka organisationer som finns där du bor. Alla frivilligorganisationer finns inte på små orter. Fråga din mottagningsenhet om du vill få kontakt med en organisation med särskild inriktning.

LMA-kort

När du ansöker om asyl i Sverige får du ett kvitto på din ansökan. På kvittot finns ett nummer som du kan uppge när du kontaktar Migrationsverket. Då blir det lättare för handläggaren att hitta dina uppgifter. Några dagar efter din ansökan får du hämta ut ett kort på din mottagningsenhet. Kortet kallas LMA-kort och ersätter kvittot. Det är bra om du alltid har med dig ditt LMA-kort för att visa att du är asylsökande och har rätt att vara i Sverige under tiden som du väntar på ett beslut. Du behöver alltid ha med dig kortet när du besöker sjukvården så att du får tillgång till den vård som du har rätt till.

Arbete

För att få arbeta i Sverige behöver du ha ett arbetstillstånd, men som asylsökande kan du få arbeta utan arbetstillstånd om

- din ansökan ska prövas i Sverige
- du medverkar till att styrka din identitet
- din ansökan är välgrundad.

Om du uppfyller dessa krav har du rätt att arbeta. Det står "bevis om undantag från skyldigheten att ha arbetstillstånd (AT-UND)" under punkt 7 på ditt LMA-kort om du har rätt att arbeta.

Om du arbetat och fått avslag på din ansökan får du fortsätta arbeta tills du lämnar landet eller så länge du medverkar till att lämna landet. Om du får uppehållstillstånd betyder det att du kan fortsätta att arbeta.

Du kan vända dig till Arbetsförmedlingen (www.arbetsformedlingen.se) för att hitta lediga arbeten. Även om du inte har rätt att arbeta kan du få praktik på en arbetsplats.

Om du inte har möjlighet att arbeta eller inte har några egna pengar kan du få ersättning. Pengarna du får ska räcka till mat, kläder och personliga utgifter. Om du får ersättning från Migrationsverket är det viktigt att du berättar för Migrationsverket om din ekonomi förändras, till exempel om du får ett arbete.

Hälso- och sjukvård

Du som söker skydd i Sverige får gå på en kostnadsfri hälsoundersökning på en vårdcentral. Hälsoundersökningen påverkar inte din ansökan om asyl. Du har också rätt till akut sjukvård och tandvård och vård som inte kan vänta. Det är sjukvården som bestämmer vilken vård du kan få. Om du visar upp ditt LMA-kort betalar du 50 SEK för att träffa en läkare eller hämta ut medicin. Asylsökande barn och ungdomar under 18 år har rätt till samma kostnadsfria vård som barn och ungdomar bosatta i Sverige.

Bostad

Du kan antingen ordna din bostad själv eller bo i en bostad som Migrationsverket ordnar åt dig. Om du bor i Migrationsverkets boende får du inte välja ort och det kan hända att du måste flytta under väntetiden. Om du ordnat din bostad själv får du betala hyran på egen hand.

Beslut

Om du får uppehållstillstånd

Om du får ett uppehållstillstånd får du bo och arbeta i Sverige. När du har fått tillstånd ska du gå till Skatteverket för att folkbokföra dig och få ett personnummer. Som bevis på ditt uppehållstillstånd får du ett uppehållstillståndskort från Migrationsverket. Kortet skickas till din hemadress.

Om du får avslag

Ett avslag på din ansökan betyder att Migrationsverket inte tycker att du har tillräckliga skäl för att få stanna i Sverige. Om du får avslag har du två val; du kan antingen acceptera beslutet och återvända eller överklaga.

Om du accepterar beslutet får du skriva under ett papper som kallas nöjdförklaring. När du skrivit under kan du inte överklaga och du ska planera för din hemresa.

Om du istället väljer att överklaga betyder det att du ber en domstol pröva beslutet. Du skickar din överklagan till Migrationsverket. Den måste ha kommit till verket innan beslutet börjar gälla, vilket är tre veckor från den dagen som du fick veta beslutet. Om du har ett biträde kan han eller hon hjälpa dig.

Först går Migrationsverket igenom din överklagan för att se om beslutet ska ändras. Om Migrationsverket inte vill ändra sitt beslut skickar verket din överklagan vidare till en migrationsdomstol. Om du inte håller med om migrationsdomstolens dom kan du be Migrationsöverdomstolen att titta på den.

Om du ändrar dig och vill ta tillbaka din överklagan kan du meddela Migrationsverket att du accepterar avslagsbeslutet. Då avskriver domstolen din överklagan och prövar den inte.

Beslutet om avslag gäller normalt i fyra år. Om du kommer tillbaka till Sverige inom den tiden kan du avvisas eller utvisas på nytt. Då har du inte rätt till en ny prövning eller stöd från Migrationsverket.

Återvända

Från den dagen som ditt beslut om avslag börjar gälla kan du få en viss tid på dig att lämna landet självmant. Det står i ditt beslut hur lång tid du har på dig att lämna landet och du ansvarar själv för att lämna landet i tid. Du kan få stöd av Migrationsverket att återvända till ditt hemland eller till ett annat land där du har rätt att bo. Migrationsverket kan till exempel hjälpa dig med kontakter i ditt hemland eller med att boka resan. Vissa personer kan även få ett ekonomiskt stöd (återetableringsstöd) för att underlätta uppstarten i hemlandet. Fråga handläggaren om det så kallade återetableringsstödet om du vill veta mer.

Om du inte lämnar landet inom den tid som står i ditt beslut kan du få ett återreseförbud. Då får du inte resa tillbaka in i Schengenområdet, Bulgarien eller Rumänien under en period på ett år. Det är viktigt att du själv håller reda på när du måste lämna landet.

Om du har fått ett avslag kan du också få återreseförbud på upp till fem år om du inte samarbetade under utredningen. Det är till exempel viktigt att du lämnar riktiga uppgifter och att du visar din identitet.

Om du inte samarbetar

Om Migrationsverket inte tycker att du samarbetar för att återvända kan verket minska din dagersättning, hålla dig under uppsikt eller ta dig i förvar. Uppsikt betyder att du måste anmäla dig regelbundet på vissa tider och platser. Du kan också bli tvungen att lämna ifrån dig ditt pass eller annan identitetshandling. Att bli tagen i förvar betyder att du får bo på en låst anläggning som du inte får lämna.

Om Migrationsverket bedömer att det inte går att genomföra avvisningen eller utvisningen på grund av att du inte samarbetar kan polisen ta över ansvaret för att du ska lämna landet. Polisen har rätt att efterlysa och eftersöka dig, och får använda tvång för att du ska lämna landet.

Ny information

Om det kommer fram ny information efter att du fått ett slutligt avslag, kan Migrationsverket pröva om den nya informationen gör att du inte kan utvisas. Det kan till exempel vara att situationen i hemlandet har förvärrats eller att du har blivit svårt sjuk. Migrationsverket kan pröva på eget initiativ eller efter att du bett Migrationsverket att göra det.

Skäl för asyl

Sverige har skrivit under FN:s flyktingkonvention och EU:s gemensamma regler. Det betyder att Sverige ska pröva alla ansökningar om asyl individuellt. Sverige ska ge uppehållstillstånd till dig som är flykting eller i behov av skydd av andra skäl. Migrationsverket ska först pröva om du är flykting, därefter om du är alternativt skyddsbehövande och i sista hand om du är skyddsbehövande i övrigt.

Flykting

Enligt flyktingkonventionen, svensk lag och EU-regler är du flykting om du har välgrundade skäl att vara rädd för förföljelse på grund av

- ras
- nationalitet
- religiös eller politisk uppfattning
- kön
- sexuell läggning
- att du tillhör en viss samhällsgrupp.

Det kan vara myndigheterna i hemlandet som själva ligger bakom förföljelsen. Men det kan också vara så att myndigheterna inte kan eller vill erbjuda dig skydd mot förföljelse som enskilda personer eller grupper utsätter dig för.

Även om du inte har status som flykting kan du ha rätt till uppehållstillstånd som skyddsbehövande. Du kan vara alternativt skyddsbehövande eller övrigt skyddsbehövande.

Alternativt skyddsbehövande

Du är enligt lagen alternativt skyddsbehövande om du löper risk att

- straffas med döden
- utsättas för kroppsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning
- som civilperson löper en allvarlig risk att skadas på grund av väpnad konflikt
- övrigt skyddsbehövande.

Du är enligt lagen övrigt skyddsbehövande om du behöver skydd på grund av

- yttre eller inre väpnad konflikt eller på grund av andra svåra motsättningar i hemlandet
- att du känner välgrundad fruktan för att utsättas för allvarliga övergrepp
- att du inte kan återvända till ditt hemland på grund av miljökatastrof.

Begreppet övrigt skyddsbehövande finns bara i svensk lag och gäller därför endast i Sverige.

Om du vill veta mer

Du kommer att kallas till flera möten där du får information om sådant som är viktigt att veta under väntetiden. Handläggaren kommer att berätta om vilket stöd du kan få när det gäller till exempel boende, ekonomi, sjukvård och skola för barn. Mottagningsenheten kommer att kalla dig när det finns något nytt att berätta om din ansökan. När du får ett beslut kommer en handläggare att förklara vad beslutet betyder för dig.